

נקדימון בן גוריון

[מסכת תענית דף י"ט עמוד ב']

פַּעַם אַחַת עָלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל לִירוּשָׁלַיִם וְלֹא הָיָה לָהֶם מַיִם לְשִׁתּוֹת. הִלְךְ נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן אֶצֶל אָדוֹן אֶחָד, אָמַר לוֹ: "הֲלוֹיְנִי (תָּן לִי בְּהִלְוָאָה) שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מֵעֵינֹת מַיִם לְעוֹלֵי רְגֵלִים וְאֲנִי אֲתֵּן לְךָ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה עֵינֹת מַיִם. וְאִם אֵינִי נוֹתֵן לְךָ הֲרִינִי נוֹתֵן לְךָ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה כֶּכֶר כֶּסֶף". וְקִבַּע לוֹ זָמָן. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ הַזָּמָן וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים בְּשַׁחֲרִית, שָׁלַח לוֹ: "שִׁגְר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מְעוֹת (כֶּסֶף) שְׁיֵשׁ לִי בְּיָדְךָ". שָׁלַח לוֹ: "עֲדִין יֵשׁ לִי זָמָן, כָּל הַיּוֹם כֹּל שְׁלִי הוּא". בְּצַהֲרִים שָׁלַח לוֹ: "שִׁגְר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מְעוֹת שְׁיֵשׁ לִי בְּיָדְךָ". שָׁלַח לוֹ: "עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם". בְּמַנְחָה שָׁלַח לוֹ: "שִׁגְר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מְעוֹת שְׁיֵשׁ לִי בְּיָדְךָ". שָׁלַח לוֹ: "עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם". לִגְלַג עָלָיו אוֹתוֹ אָדוֹן, אָמַר: "כָּל הַשָּׁנָה כֹּלָּה לֹא יָרְדוּ וְעַכְשָׁו יָרְדוּ גְשָׁמִים?!". נִכְנַס לְבֵית הַמֶּרְחָץ בְּשִׁמְחָה. עַד שֶׁהָאָדוֹן נִכְנַס בְּשִׁמְחָתוֹ לְבֵית הַמֶּרְחָץ, נִקְדִּימוֹן נִכְנַס לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ כִּשְׁהוּא עֶצֶב. נִתְעַטֵּף וְעָמַד בַּתְּפִלָּה. אָמַר לְפָנָיו: "רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁלֹּא לְכַבּוּדִי עֲשִׂיתִי וְלֹא לְכַבּוּד בֵּית אָבִיא עֲשִׂיתִי אֶלָּא לְכַבּוּדְךָ עֲשִׂיתִי, שִׁיְהִיו מַיִם מְצִין לְעוֹלֵי רְגֵלִים". מִיָּד נִתְקַשְּׂרוּ שְׁמַיִם בְּעֵבִים וַיָּרְדוּ גְשָׁמִים עַד שֶׁנִּתְמַלְאוּ שְׁתִּים עֲשֶׂרָה מֵעֵינֹת מַיִם וְהוֹתִירוּ (הַבּוֹרוֹת נִתְמַלְאוּ עַד הַסּוּף). עַד שֶׁיָּצָא אָדוֹן מִבֵּית הַמֶּרְחָץ, נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן יָצָא מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ. כִּשְׁפָּגְעוּ זֶה בְּזֶה אָמַר לוֹ: "תָּן לִי דָמִי מַיִם יוֹתֵר שְׁיֵשׁ לִי בְּיָדְךָ" (הַחֲזַרְתִּי לְךָ מַיִם יוֹתֵר מִמָּה שֶׁנִּתְּתָ לִי). אָמַר לוֹ: "יִוְדַע אֲנִי שֶׁלֹּא הִרְעִישׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלְמוֹ אֶלָּא בְּשִׁבְלֶךָ, אֶלָּא עֲדִין יֵשׁ לִי פִתְחוֹן פֶּה עֲלֶיךָ שְׁאוּצִיא מִמֶּנּוּ אֶת מְעוֹתֶי, שֶׁכִּבֵּר שִׁקְעָה חֲמָה וּגְשָׁמִים בְּרִשׁוֹתַי יָרְדוּ". חָזַר וְנִכְנַס לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ נִתְעַטֵּף וְעָמַד בַּתְּפִלָּה וְאָמַר לְפָנָיו: "רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוֹדַע שְׁיֵשׁ לְךָ אֶהוּבִים בְּעוֹלָמְךָ". מִיָּד נִתְפָּזְרוּ הָעֵבִים וְזָרְחָה הַחֲמָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר לוֹ הָאָדוֹן: "אֵלּוֹ לֹא נִקְדַּרְךָ הַחֲמָה הִיָּה לִי פִתְחוֹן פֶּה עֲלֶיךָ שְׁאוּצִיא מִמֶּנּוּ מְעוֹתַי". תָּנָא, לֹא נִקְדִּימוֹן שָׁמוּ אֶלָּא בּוֹנֵי שָׁמוּ, וְלָמָּה נִקְרָא שָׁמוּ נִקְדִּימוֹן? שֶׁנִּקְדַּרְךָ חֲמָה בְּעִבּוּרוֹ.

עבודה

1. פרש את המשטים הבאים:
 - א. "נתקשרו שמים בעבים".
 - ב. "כשפגעו זה בזה".
 - ג. "יש לי פתחון פה עליך".
 - ד. "אילו לא נתקדרה החמה".
 - ה. "שנתקדרה חמה בעבורי".
2. "נקדימון כנס לבית המקדש כשהוא עצוב, נתעטף ועמד בתפילה, אמר לפניו (לפני הקב"ה): ריבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי, אלא לכבודך עשיתי":
 - א. "נתעטף ועמד בתפילה" - פרש!
 - ב. האם מגיע לנקדימון שהקב"ה יענה לתפילתו? מדוע?
 - ג. מה מקור כוחה של תפילת נקדימון בן גוריון?
3. "אמר לו: יודע אני שלא הרעיש הקב"ה את עולמו אלא בשבילך, אלא עדין יש לי פתחון פה עליך שאוציא ממך את מעותיי, שכבר שקעה חמה וגשמים ברשותי ירדו".
 - א. מדוע עדין חושב הגוי שמגיע לו תשלום?
 - ב. כיצד נהג נקדימון?
4. מהם שני הניסים שנעשו לנקדימון בן גוריון?
5. מתי נעשו ניסים אלו?
6. האם ללא תפילה היו נעשים ניסים אלו?
7. יהודה וקסמן, אביו של נחשון וקסמן הי"ד, אמר לאחר שמחבלים רצחו את בנו (חשון תשנ"ה): "שאלו אותי: התפללו כל כך הרבה ולא קיבלו תשובה. אני אומר, כן קיבלתי תשובה. התשובה היתה לא! ולאבא מותר לענות גם לא".
לאור דברים אלה, מה לדעתך כוחה של תפילה?